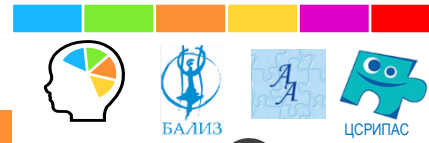

ЧАСТ 1 от УЕБИНАР 4

Предизвикателството Общуване: Да покажем защо и как

Анна Манолева, логопед, РАСТ терапевт, PECS

ЗА ВРЪЗКА С НАС:
proekti.aa@gmail.com

ЩЕ НАМЕРИТЕ УЕБИНАРА
ТУК: bapid.com

Ето и първите
инструменти за вас,

Общуването е сложен, продължителен, последователен и надграждащ процес и първите помощници на децата в този процес сте вие - техните родители. Защото **семејната среда** е първата социална среда на детето, а **ежедневната среда** е най-добрата среда за общуване.

които поставят основата за осъществяване на контакт с детето и изграждане на двупосочно взаимодействие между вас и него. Бъдете с детето, играйте с него, мислете какво му харесва. Слезте на нивото на детето, наблюдавайте го и разберете какво и защо прави. Изчакайте детето и не му давайте инструкции. Покажете му, че ви е приятно да сте заедно и се забавлявайте.

Първата стъпка е да премахнете „комуникативното несъответствие“ между вас и детето и да го превърнете в „комуникативно съответствие“. Образно казано, трябва да му осигурите една „помощна стълба“, по която да се изкачва постепенно и подкрепено от вас, с увереност и способности.

Но вие също можете да използвате помощници, които да ви водят в това как да подкрепяте детето. В следващите бележки и напомнания са отбелязани най-важните от тях. Прилагайте ги и се радвайте на всеки малък успех на детето си.

Влезте в ролята на градинари, които трябва да посадят и отгледат „дървото на общуването“, докато то „произведе плод“ в подходящото време и по съответния начин. Всеки умел градинар използва различни инструменти, които му помагат в този процес. По подобен начин и вие може да се научите да си служите с разнообразни „комуникативни инструменти“, които ще улеснят и вас, и детето ви.

Ключовият инструмент е вие да имитирате детето, а не то вас. Това ще ви помогне да се синхронизирате с неговите възможности, а на него - бавно и постепенно да се свърже с вас в играта и да започне да общува.

Предизвикателството Общуване: Да покажем
защо и как

Планирайте
ежедневно
време за игра с
детето и бъдете
на 100% с него
тогава.

Следвайте
детето в играта,
имитирайте го и
не бързайте да
я промените и
обучавате.

Слезте на
нивото на детето
буквално и
преносно. Стойте
срещу него,
за да ви вижда
по-добре.

Научете кои са
„комуникативните
инструменти“,
които ще ви
помагат и ги
използвайте умело
с детето си.

Помнете, че няма
готови решения и
няма универсални
рецепти.
Има възможности и
индивидуални
подходи.

Изчаквайте детето
мълчаливо и го
наблюдавайте.
Разберете какво
прави и защо го
прави. Какво му
харесва и какво не.

Играйте
без въпроси
и без
инструкции.

Бъдете партньор
на детето в
играта, а не
обучител.
Оставете ученето
за следващите
етапи.

Показвайте
позитивни
емоции и се
забавлявайте.

Бъдете
сензитивни към
детето си и му
откликвайте
спрямо нуждите.

ЧАСТ 2 от УЕБИНАР 4

Предизвикателството Общуване: Да покажем защо и как

Анна Манолева, логопед, РАСТ терапевт, PECS

ЗА ВРЪЗКА С НАС:
proekti.aa@gmail.com

ЩЕ НАМЕРИТЕ УЕБИНАРА
ТУК: bapid.com

Продължаваме с още инструменти за осъществяване на успешно социално взаимодействие между вас и детето.

Бъдете атрактивни и експресивни. Използвайте преувеличена лицева експресия и привличайте вниманието на детето върху вас, вместо върху обектите. Търсете възможности за очен контакт. Бъдете помощници на детето. Давайте, показвайте, правете това, което то иска, което то харесва. Разменяйте си обекти, места, действия. Редувайте се в играта.

Когато играта ви заедно е вече редовна, започнете да променяте нещо малко в нея. Използвайте игри и дейности, които доставят на детето търсената от него сензорна стимулация. Използвайте неговата подвижност и я превърнете в споделена игра. Играчките са интересни, но те могат да говорят чрез вас. Използвайте обектите по анимиран начин и привличайте вниманието на детето върху себе си чрез тях.

Използвайте езика и говора умело и в помощ на детето. Покажете му, че думите означават нещата, които то държи, търси, прави, иска. Направете езика видим за детето. Формирайте **пасивен речник у детето**. Помогнете му да учи думите с повторения. Дори и детето да не говори все още, важно е да разбира значението на думите. Назовавайте нещата, които правите. Коментирайте в хода на играта. Използвайте ключовите съществителни имена, основните думи за действията (глаголи), които извършвате, видимите прилагателни, които описват обектите (за цвят, форма, големина).

Говорете опростено, ясно и по-бавно. Вместо цели изречения, кажете само една дума и я повторете няколко пъти. Детето има нужда от повече време, за да я чуе, разбере, запомни и използва. Говорете за важните за него неща. Следвайки интереса му ще знаете какво да казвате. Направете езика част от играта на детето. Включете езика и говора в нея, направете мълчаливите самостоятелни игри на детето езикови и споделени с вас. Говорете по време на всяка дейност от ежедневието и я облечете със съответните думи, които я описват. Така ще покажете думите на детето и ще му ги „дадете“, за да ги използва и то.

Как Предизвикателството Общуване: Да покажем
защо и откъде можем да

Бъдете
атрактивни и
анимирани,
и привличайте
вниманието на
детето.

Бъдете
креативни и
използвайте
сензорните
нужди на детето
и неговите
интереси.

Запознайте
детето с езика
и направете
думите
„видими“
за него.

Използвайте обектите
по анимиран начин
като им дадете
реплики. Привличайте
вниманието на детето
върху себе си чрез
обектите и играчките.

Бъдете
помощници на
детето. Давайте
му, показвайте
му, правете това,
което иска.

Разменяйте
си обектите,
местата,
действията в
играта.

Използвайте
ключовите думи в
играта. Говорете
без излишни
подробности, с
лесни и ясни
думи.

Използвайте
подсказваща
невербална и
визуална
подкрепа.

Редувайте се
в играта.
Редуването с
обекти и действия
сега по-късно ще
бъде редуване с
реплики в разговор.

Променете играта с
нещо малко, когато
детето ви допуска в
нея. Покажете му
нещо лесно, което
то да може да
повтори.

Бъдете
източник на
движение.
Играйте с
движение и в
движение.

Коментирайте
и назовавайте
обектите и
действията в
хода на играта.

Говорете за това,
което виждате,
говорете за това,
което правите вие
и детето. Дайте
думи на детето за
всяко нещо.

ЧАСТ 3 от УЕБИНАР 4

Предизвикателството Общуване: Да покажем защо и как

Анна Манолева, логопед, РАСТ терапевт, PECS

След като формирате пасивния речник на детето, той следва да се превърне в активен. Когато езикът стане значим за детето, то може да продължи да го развива и да започне да го използва. Ето как да улесните детето в процеса на проговаряне и по-нататъшното му функционално говорене.

ЗА ВРЪЗКА С НАС:
proekti.aa@gmail.com

Умението на детето да се изразява е свързано с формирането на т.нар. **функционален речник**, който надгражда формирования до тук пасивен речник, но предхожда формирането на активния речник. Това означава да научите детето да насочва към вас своите комуникативни намерения дори и все още да прави това невербално, с поведение, вместо с думи.

Ключовият момент тук е да поставяте детето в различни **комуникативни ситуации**, в които изисквате от него да ви покаже или каже какво иска. Предлагайте му избор, питайте го и го изчакайте да ви сигнализира преди да му дадете желаното. Не удовлетворявайте нуждите и желанията му преди да ги е изразило по някакъв начин към вас. Покажете му какво може да направи или каже, за да го получи. Заменете дърпането, бутането и други неприемливи поведения със социално желателни. По същия начин му предлагайте нежелани неща и го учете на приемлив начин за отказ.

Затруднете достъпа на детето до желаните неща. Направете ги видими, но недостъпни за него. Така ще ги търси от вас, което ще го поставя в ситуации да комуникира с вас. Предлагайте на детето желаните неща на части, на порции. Така ще му дадете възможност повече пъти да упражни уменията да се изразява и да насочва към вас намеренията и желанията си.

Моделирайте езика за детето. Моделирайте говора на детето. Подавайте му съответните думи, които то щеше да каже, ако можеше да говори. Говорете от негово име, в 1л.ед.ч. Подсказвайте му с първата сричка на думата или с първата дума на фразата, за да го подсетите какво да каже. Карайте детето да повтаря, назовава и използва всички думи, които формирахте в неговия пасивен и функционален речник досега.

ЩЕ НАМЕРИТЕ УЕБИНАРА
ТУК: barid.com

Предизвикателството Общуване: Да покажем защо и как

Формирайте пасивен речник у детето, който да стане функционален, и в последствие активен.

Изчаквайте детето да инициира към вас своите нужди, желаня и намерения с поглед, жест, дума.

Създавайте препятствия за детето в играта. Накарайте го да търси вашата помощ и съдействие.

Сложете желаните от детето неща в кутии, нависоко, в затворени места. Направете ги видими, но недостъпни за него, така че да ги търси от вас.

Поставяйте детето в различни комуникативни ситуации, в които да има възможност да практикува изразяване и говорене.

Предлагайте избор на детето и го научете да изразява избора си със съответна дума.

Казвайте глаголите в 1л.ед.ч. от името на детето.

Давайте му храни, напитки, играчки, обекти на части. Накарайте го да ви поиска още.

Правете действията с прекъсвания. Накарайте детето да ви сигнализира и подкани, за да продължите.

Използвайте думи, които детето ще може да повтори.

Казвайте съществителните имена кратко, точно и ясно. Не говорете с умалителни.

Описвайте обектите по цвят, форма, големина, видими характеристики и качества. Това учи детето на основни прилагателни имена.

ЧАСТ 4 от УЕБИНАР 4

Предизвикателството Общуване: Да покажем защо и как

Анна Манолева, логопед, РАСТ терапевт, PECS

ЗА ВРЪЗКА С НАС:
proekti.aa@gmail.com

В последната част продължаваме с **разширяването на говора у детето и с формирането на умения за пълноценно двупосочно взаимодействие чрез участие в разговор**. На този етап използвайте въпроси и включете детето в начален разговор с вас. Питайте го за нуждите и желанията му и изисквайте отговор от него. Питайте го за насоки в играта и следвайте инструкциите, които ви дава. Реагирайте на коментарите му в играта и в дейността, и отвърщайте със съответна реплика. Отговаряйте на въпросите му и го изчакайте и то да ви върне реплика.

Ето **още няколко инструмента**, за да улесните и подобрите говора на детето. Пейте песни заедно и учете думи чрез повторемостта в тях. Имитирайте животни, използвайте звукоподражания и възклицания за подобряване на артикулацията. Използвайте социални рутини и римушки за стимулиране на говора. Правете паузи в тях и изчакайте детето да започне или довърши фразата. Учете детето да произнася правилно говорните звукове, срички и думи, и постепенно да си служи с разбираеми изречения в своята реч.

Когато детето стане умел говорител на единични думи или прости фрази, му помогнете да се придвижи нагоре като подобри устната си реч и усвои **писмената реч**. Продължете да го провокирате да споделя мислите, идеите и намеренията си. Развивайте неговите езиково-говорни и познавателни умения.

Следвайте **златното правило: 1+1**
Добавете още една дума/ фраза/ изречение към казаното от детето.

ЩЕ НАМЕРИТЕ УЕБИНАРА
ТУК: bapid.com

Перифразируйте думите на детето. Използвайте синоними, антоними, нови думи в разговора помежду ви. Покажете му нов начин да каже същото. Включете нова идея в дейността. Покажете му как може да разшири това, което вече знае и да научи нещо ново. Обогатявайте познанията му за света. Свързвайте нещата в логична или времева последователност и учете детето на тези концепти. Започнете от това, което се случва пряко на вашето дете, неговото ежедневие и личен опит. После насочете вниманието му към другите около него и накрая му покажете, че в книжките и филмчетата героите правят същото. Берете „плодовете“ на общуването с детето и му помагате да расте развивайки се.

Предизвикателството Общуване: Да покажем защо и как

Задавайте въпроси на детето. Подсказвайте му какво да отговори.

Винаги реагирайте на говора на детето. Връщайте му реплика, подканете го и то да ви върне.

Използвайте синоними, антоними и нови думи, за да разширявате речника и знанията на детето.

Използвайте книжки с картинки и текст и свързвайте написаните думи с казаните от вас, и с тяхното значение, което картинката показва.

Пейте песни с детето. Учете рими и думи от тях. Използвайте ритмичността и повторемостта за улесняване на говора.

Превръщайте интересите на детето в тема на разговор.

Моделирайте граматичните правила в езика и речта.

Провокирайте детето да говори по естествен начин в хода на ежедневието ви с него.

Използвайте звукоподражания и възклицания за подобряване на артикулацията.

Преструвайте се, че не сте разбрали, че сте забравили. Търсете насоки и инструкции от детето.

Разказвайте на и с детето, споделяйте идеи, обменяйте мисли.

Въведете писмеността, но не учете детето да чете и пише.

Запознайте детето с буквите и ги използвайте, за да направите говорните звукове видими за него.